

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Václava Richtera „Poškozený v trestním řízení“

Předložená rigorózní práce obsahuje 122 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu deseti kapitol a závěru. Práce je doplněna ilustrativními přílohami. Okruh použité literatury je dosti obsáhlý a rozhodně přiměřený zvolenému tématu práce. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práce zvolil problematiku sice tradiční, avšak současně velmi složitou a obtížnou, která je v odborných kruzích neustálým předmětem diskusí.

Po stručném úvodu, ve kterém autor nastiňuje cíl své práce, se v první kapitole věnuje vývoji právní úpravy postavení poškozeného v trestním řízení od trestního řádu z roku 1873 do roku 1961. Na to navazuje analýza pojmu poškozeného v trestním řízení.

V následující kapitole práce se autor velmi pečlivě zabývá rozбором postavení poškozeného v trestním řízení a jeho procesními právy. Správný je autorův postřeh, že trestní řád věnuje velkou pozornost postavení osoby, proti níž se vede řízení, avšak mnohem menší pozornost bývá věnována postavení poškozeného. Kladně třeba hodnotit, že se autor věnuje rovněž poněkud opomíjenému institutu informování poškozeného o tom, že obviněný, resp. odsouzený je na svobodě. Namísto je i upozornění na možné kolize plynoucí z faktu, že poškozený často bývá současně v procesním postavení svědka.

Samostatné kapitoly jsou věnovány postavení poškozeného při rozhodování o tzv. odklonech a souhlasu poškozeného s trestním stíháním. Kromě podrobného rozboru právní úpravy zde autor upozorňuje na některé problémy a vhodně je dokumentuje na konkrétních kauzách.

Pochopitelně velká pozornost je rovněž v práci věnována problematice adhezního řízení. Rozbor právní úpravy je i zde velmi pečlivý a podrobný, autor vhodně pracuje s literaturou a s judikaturou a nevyhýbá se ani některým sporným otázkám.

Podstatnou část práce pak představuje kapitola zabývající se výslechem svědka – poškozeného. Autor se neomezuje na analýzu platné právní úpravy výslechu, ale na podkladě odborné literatury se zabývá rovněž specifickými kriminalisticko taktickými aspekty výslechu, včetně přípravy vyslychajícího na výslech a jednotlivých stadií výslechu. Pozornost věnuje záslužně též některým zvláštním způsobům výslechu a rovněž zvláštnostem výslechu plynoucím z povahy trestné činnosti, které se výslech týká.

Závěrečné kapitoly práce jsou věnovány zajímavé a inspirativní komparaci české právní úpravy s úpravou slovenskou a polskou.

V závěru své práce autor rekapituluje nedostatky, které v současné právní úpravě spatřuje a navrhuje i jejich řešení *de lege ferenda*. Jeho návrhy jsou zcela konkrétní, věcné a podložené vhodnou argumentací. S mnohými z nich lze bezesporu souhlasit (např. bezplatná právní pomoc všem poškozeným, upozornění na možnost prostudování spisu, právo navrhnout doplnění vyšetřování, možnost provedení výslechu svědka), některé jsou diskusní povahy (např. doručování vyvěšením na úřední desce, účast poškozeného při vyšetřovacích úkonech, možnost podat odpor proti trestnímu příkazu).

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autor prokázal velmi hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí, a to včetně relevantní judikatury a odborné literatury, jakož i včetně praktických aplikačních problémů a obtíží. Zvláště třeba zdůraznit mimořádnou pečlivost a svědomitost zpracování a snahu autora po formulování vlastních názorů a stanovisek k některým problémům a sporným otázkám. Autor prokázal schopnost samostatné odborné a tvůrčí práce. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce rozhodně způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autor mohl vyjádřit k otázce, jak předejít situaci, kdy poškozený vyčkává s uplatněním nároku na náhradu škody na počátek hlavního líčení, avšak samosoudce bez nařízení hlavního líčení rozhodne trestním příkazem, čímž je ve svých důsledcích poškozenému znemožněno nárok v adhezním řízení vůbec uplatnit.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a rigorózní zkoušce byl Mgr. Václavu Richterovi udělen titul doktora práv.

V Praze dne 12.2.2008

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent